

TEISĖS AKTŲ APŽVALGA

2009 m. gruodžio mėn. Nr. 71

ŠIAME NUMERYJE:

- **Lietuvos Respublikos teisės aktai**
 - Aplinkosauga
 - Energetika
 - Juridiniai asmenys
 - Nepilnamečių apsauga
 - Nekilnojamasis turtas
 - Paslaugos
 - Socialinis draudimas
 - Vertybinių popierių
- **Aktualūs teisės aktų projektai**
 - Juridiniai asmenys
- **Aktualūs LR teismų sprendimai**
 - Juridiniai asmenys
 - Nekilnojamasis turtas
- **Europos Sąjungos teisės naujienos**
 - Lisabonos sutartis
- **Strateginių partnerių Baltarusijoje
VLASOVA MIKHEL&PARTNERS
kontoros naujienos**
- **Kontoros naujienos**

TLS ALLIANCE

SUTKIENĖ, PILKAUSKAS IR PARTNERIAI
Didžioji 23, LT – 01128 Vilnius, Lietuva
Tel.: (8 5) 251 4444, 251 4445
Faks.: (8 5) 251 4455
El. paštas: spp@spp.lt
www.spp.lt

Lietuvos Respublikos teisės aktai

APLINKOSAUGA

Pakeistas Atliekų tvarkymo įstatymas

2009 m. gruodžio 22 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-624 (Žin., 2009, Nr. 154-6961), kuris įsigaliojo nuo 2009 m. gruodžio 28 d.

Įstatymu yra pakeičiamos atliekų tvarkytojo, gamintojo ir importuotojo sąvokos. Pakeitimai numato, kad atliekų tvarkytoju, yra laikomas fizinis asmuo, vykdamas individualią veiklą, ar juridinis asmuo, taip pat valstybėje narėje įsteigto juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, įsteigtas Lietuvos Respublikoje, kuris surenka ir (ar) veža, ir (ar) naudoja, ir (ar) šalina atliekas pagal šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus. Gamintoju – teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris:

- (i) Lietuvos Respublikos teritorijoje gamina alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) ir (ar) gaminius pakuoja arba
- (ii) pirmą kartą verslo tikslais tiekia baterijas ar akumulatorius (įskaitant į prietaisus ar transporto priemones įmontuotas baterijas ar akumulatorius) Lietuvos Respublikos rinkai, naudodamas bet kokias, taip pat nuotolinio ryšio, priemones, arba
- (iii) gamina elektros ir elektroninę įrangą ir paženklintą savo ženklu ją atlygintinai perleidžia kitam asmeniui; arba iš kitų tiekėjų gautą ir savo ženklu paženklintą įrangą atlygintinai perleidžia kitam asmeniui; arba verslo tikslais importuoja ar eksportuoja į valstybę narę, naudodamas bet kokias, taip pat nuotolinio ryšio, priemones, arba
- (iv) gamina transporto priemones ar verslo tikslais importuoja į valstybę narę.

Importuotoju laikomas teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs savo veiklą asmuo, kuris:

- (i) importuoja ir (ar) iš kitos valstybės įveža alyvas, apmokestinamuosius gaminius (išskyrus baterijas ir akumulatorius) ir kitus supakuotus gaminius į Lietuvos Respublikos teritoriją arba
- (ii) importuoja ir (ar) iš kitos valstybės įveža ir pirmą kartą verslo tikslais tiekia baterijas ar akumulatorius (įskaitant į prietaisus ar transporto priemones įmontuotas baterijas ar akumulatorius) Lietuvos Respublikos rinkai, naudodamas bet kokias, taip pat nuotolinio ryšio, priemones, arba
- (iii) iš kitos valstybės narės įveža ir verslo tikslais Lietuvos Respublikos rinkai tiekia elektros ir elektroninę įrangą, naudodamas bet kokias, taip pat nuotolinio ryšio, priemones, arba
- (iv) iš kitos valstybės narės įveža ir verslo tikslais Lietuvos Respublikos rinkai tiekia transporto priemones.

Numatyta, kad gamintojai ir importuotojai turi registruotis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

Taip pat pakeitimai numato, kad turi būti sudaromos gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos, siekiant padidinti

atliekų tvarkymo finansavimo galimybes. Programos lėšas sudaro Mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme nustatytas mokeskis už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių ir pakuotės atliekomis, taip pat lėšos, gautos pagal garantijas, laidavimo draudimo sutartis ir kitus dokumentus, užtikrinančius atliekų tvarkymo finansavimą. Programos lėšos naudojamos finansuoti:

- (i) elektros ir elektroninės įrangos, apmokestinamųjų gaminių ir pakuotės atliekų tvarkymo sistemų kūrimą, funkcionavimą ir vystymą, įskaitant ir investicinių projektų įgyvendinimą;
- (ii) visuomenės ir savivaldybių darbuotojų mokymą, švietimą ir informavimą elektros ir elektroninės įrangos, apmokestinamųjų gaminių ir pakuotės bei jų atliekų tvarkymo klausimais – ne daugiau kaip 5 procentai Programos metinių įplaukų;
- (iii) elektros ir elektroninės įrangos, apmokestinamųjų gaminių ir pakuotės atliekų tvarkymo sistemų kūrimą, funkcionavimą ir vystymą, teikiant dotacijas savivaldybėms ir subsidijas ūkio subjektams;
- (iv) Programos lėšų ir mokesčio už aplinkos teršimą.

ENERGETIKA

Pakeistas Elektros energetikos įstatymas

2009 m. gruodžio 22 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Elektros energetikos įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-641. Dalis įstatymo nuostatų įsigaliojo nuo 2009 m. gruodžio 28 d., tačiau pilna apimtimi visos nuostatos privalės būti taikomos nuo 2010 m. liepos 1 d.

Šiomis pataisomis siekiama sudaryti vartotojams realias galimybes užsitikrinti elektros energijos tiekimą laisvai pasirenkant elektros energijos tiekėją, pasinaudojant laisvos elektros energijos rinkos mechanizmais, ir sudaryti tiekėjams galimybę be apribojimų laisvai prekiauti elektros energija iš bet kurių Europos Sąjungos valstybių.

Įstatyme taip pat patikslintos sąvokos ir veiklos licencijavimo bei leidimų išdavimo principai elektros energetikos sektoriuje.

Patvirtintos Prekybos elektros energija taisyklės

2009 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu Nr. 1-244 buvo patvirtintos Prekybos elektros energija taisyklės (Žin., 2009, Nr. 149-6677), kurios įsigalioja nuo 2010 m. sausio 1 d.

Prekybos elektros energija taisyklės reglamentuoja elektros energijos rinkos dalyvių tarpusavio santykius vykdant didmeninę prekybą elektros energija Lietuvos Respublikos teritorijoje. Šių taisyklių tikslas – sukurti prielaidas konkurencinės elektros energijos rinkos santykių plėtrai, įtvirtinant teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimus, atitinkančius elektros energijos rinkos dalyvių santykius bei reglamentuoti elektros energijos rinkos veiklos priežiūrą.

JURIDINIAI ASMENYS

Pakeistas Akcinių bendrovių įstatymas

2009 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė įstatymą Nr. XI-564 (Žin., 2009, Nr. 154-6945), kuriuo iš dalies pakeitė 2000 m. liepos 13 d. Lietuvos Respublikos Akcinių bendrovių įstatymą Nr. VIII-1835 (Žin., 2000, Nr. 64-1914) (toliau – Įstatymas).

Nuo 2010 m. kovo 1 d. įsigalios šie Įstatymo pakeitimai:

- (i) atsisakyta reikalavimo uždarosioms akcinėms bendrovėms privalomai sušaukti steigiamąjį susirinkimą, jeigu steigimo sutartyje ar steigimo akte yra nurodyti pagal įstatus visuotinio akcininkų susirinkimo renkami organo nariai;
- (ii) suteikta galimybė įstatuose atsisakyti taikyti pirmumo teisę uždarosios akcinės bendrovės akcininkams įsigyti parduodamas bendrovės akcijas ar nustatyti kitokią pirmumo teisės įgyvendinimo tvarką nei įtvirtinta Įstatyme;
- (iii) suteikta galimybė bendrovės įstatuose nustatyti aukštesnę ar žemesnę ribą sandorių vertei, nei buvusi nustatytoji 1/20 bendrovės įstatinio kapitalo riba, dėl kurių sprendimus turi priimti valdyba, o ne vadovas;
- (iv) pakeista anksčiau galiojusi bendrovės valdybos sprendimų priėmimo tvarka, nustatant, jog valdyba gali priimti sprendimus ir jos posėdis laikomas įvykusių, kai jame dalyvauja 2/3 ir daugiau valdybos narių (iki Įstatymo pakeitimų įsigaliojimo – daugiau kaip 2/3 valdybos narių), jei bendrovės įstatuose nenustatytas didesnis dalyvaujančių posėdyje šių narių skaičius, o valdybos sprendimas yra priimtas, kai už jį gauta daugiau balsų negu prieš (iki Įstatymo pakeitimų įsigaliojimo – kai už sprendimą balsuoja daugiau kaip pusė visų išrinktų valdybos narių), jeigu įstatai nenumato didesnės daugumos;
- (v) įtvirtinta, jog valdybos nario kitam valdybos nariui ar stebėtojų tarybos nario kitam stebėtojų tarybos nariui duodamas įgaliojimas jam atstovauti balsuojant valdybos ar stebėtojų tarybos posėdžiuose gali būti sudaromas paprasta rašytine forma;
- (vi) įtvirtinta nauja nuostata, jog atsistatydinti ketinantis bendrovės vadovas raštu turi pateikti jį išrinkusiam bendrovės organui atsistatydinimo pranešimą. Jei vadovą išrinkęs organas nepriima sprendimo atšaukti vadovą, darbo sutartis su vadovu baigiasi Įstatyme nustatytais terminais. Apie sutarties su vadovu pasibaigimą juridinių asmenų registro tvarkytojui turi pranešti atsistatydinęs bendrovės vadovas pateikdamas atitinkamus dokumentus;
- (vii) įtvirtintas reikalavimas uždarųjų akcinių bendrovių vadovams sudaryti bendrovės akcininkų sąrašą bei pateikti jį juridinių asmenų registro tvarkytojui. Pasikeitus akcininkų sąrašo duomenims, naujas sąrašas turės būti sudaromas nedelsiant po dokumentų, kurių pagrindu daromi įrašai vertybinių popierių sąskaitose ar materialių akcijų savininkų registravimo žurnale, gavimo bei per 5 dienas nuo sąrašo sudarymo pateiktas juridinių asmenų tvarkytojui. Įsigaliojus šiam pakeitimui, tretieji asmenys galės susipažinti su juridinių asmenų registro tvarkytojui pateiktais uždarųjų akcinių bendrovių akcininkų sąrašais.

Nuo 2010 m. spalio 1 d. įsigalios naujaja Įstatymo redakcija pakeistas bendrovės pranešimų skelbimo reguliavimas, nustatant, jog bendrovės įstatuose nurodomas šaltinis, kuriame skelbiami vieši pranešimai, turi būti Lietuvos Respublikos dienraštis arba juridinių asmenų registro tvarkytojo leidžiamas elektroninis leidinys viešiesiems pranešimams skelbti. Bendrovės įstatuose galės būti nustatyta, kad bendrovės pranešimai skelbiami abiejuose minėtuose šaltiniuose.

NEPILNAMEČIŲ APSAUGA

Pakeistas Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas

2009 m. gruodžio 22 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-594, kuris įsigalios nuo 2010 m. kovo 1 d. (Žin., 2009, Nr. 154-6959).

Naujaisiais įstatymo pakeitimais siekiama šiek tiek susiaurinti ir patikslinti ribojamos viešosios informacijos nepilnamečiams sąrašą. Iš šio sąrašo išbraukta informacija, kuri propaguoja homoseksualius, biseksualius ar poligaminius santykius. Tačiau vietoje šio punkto numatyta, kad draudžiama viešoji informacija, kuria skatinama nepilnamečių seksualinė prievarta ir jų išnaudojimas bei nepilnamečių lytiniai santykiai. Taip pat bet kokia informacija, kuria niekinamos šeimos vertybės, skatinama kitokia, negu Lietuvos Respublikos Konstitucijoje ir Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtinta, santuokos sudarymo ir šeimos kūrimo samprata.

Taip pat numatyta, kad nepilnamečių interesus visuomenės informavimo srityje ginant, būtina derinti valstybės ir valstybės institucijų, viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų ir jų dalyvių, žurnalistų ir jų profesinių organizacijų, taip pat nepilnamečių tėvų (globėjų, rūpintojų) pareigas ir atsakomybę už nepilnamečių interesų apsaugą.

Įstatymu taip pat siekiama šiek tiek patikslinti tam tikras sąvokas bei yra įvedamos naujosios, kaip pavyzdžiui, numatyta, kad skatinimu yra laikytina kryptinga informacija, kuria nepilnamečiai raginami imtis konkrečių veiksmų, skatinami įgyti arba keisti įpročius, pažiūras, polinkius ar elgseną.

NEKILNOJAMASIS TURTAS

Kai kurie statybos darbai, laikyti statinio rekonstrukcija ar statinio kapitaliniu remontu, priskirti paprastam statinio remontui

2009 m. gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras įsakymu Nr. D1-816 (Žin., 2009, Nr. 157-7114) (toliau – Reglamentas pakeitimais) pakeitė statybos techninį reglamentą STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“ (toliau – Reglamentas).

Reglamento pakeitimais įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d.

Esminiai pakeitimai, jog įsigaliojus Reglamentas pakeitimams numatyta, kad tam tikri statybos darbai, kurie Reglamente buvo priskiriami statinio rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbams, laikomi paprastuoju statinio remontu.

Įsigaliojus Reglamentas pakeitimams be Reglamente nustatytų atvejų, paprastu remontu laikomi statybos darbai, jei:

- (i) pastatas (ar jo patalpa (patalpos) apšiltinamas iš vidaus;
- (ii) keičiant šilumos izoliaciją; pakeičiama plokščiojo stogo danga to paties tipo danga;
- (iii) pakeičiami fasado elementai, juos laikinai užtaisant, užmūryjant ir pan.;
- (iv) ant stogo įrengiami saulės energijos kaupimo įrenginiai (ne daugiau kaip 50% stogo ploto).

Nustatyta, jog ant stogo įrengiant saulės energijos kaupimo įrenginius, būtina turėti nustatyta tvarka įgaliotų tarnautojų

patikrintą supaprastintą statinio projektą su jų raštišku pritarimu.

Taip pat nustatyta, jog, tam tikri statinio rekonstravimo ar kapitaliniu statinio remontu laikomi statybos darbai, bus laikomi paprastu remontu, jei jie atliekami vieno ar dviejų butų gyvenamuosiuose pastatuose ir jų priklausiniuose ir nekeičiamas jų užimamas plotas, aukštis ir tūris (neįvertinant šių parametrų pasikeitimo dėl išorinių atitvarų šiltinimo, apdailos keitimo; balkonų ir lodžių įstiklinimo; įėjimo laiptelių, nuovazų, liftų ar keltuvų įrengimo).

Įsigaliojus Reglamentas pakeitimams, netenka galios nuostata, jog darbai, kuomet palėpėje (pastogėje) įrengiamos naudojimo paskirtį turinčios patalpos, laikomi statinio rekonstravimo. Dabar statybos darbai bus priskiriami rekonstravimo, kapitalinio remonto ar paprastojo remonto darbams priklausomai nuo statybos darbų pobūdžio.

Taip pat numatyta, jog paprastojo remonto darbai atliekami rekonstrukcijos metu ar kapitalinio remonto metu nebebus priskiriami rekonstravimo ar kapitalinio remonto darbams.

Pakeistas teritorijų planavimo reglamentavimas

2009 m. gruodžio 22 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-619 (Žin., 2009, Nr. 159-7205) (toliau – Pakeitimais), kuriuo pakeitė Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymą (toliau – Įstatymas).

Pakeitimais įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d.

Pakeitimais papildytas sąrašas dokumentų, kurie prilyginami detaliojo teritorijų planavimo dokumentams. Be Įstatyme anksčiau įvardintų dokumentų, detaliojo teritorijų planavimo dokumentams prilyginami, miestų teritorijose Vyriausybės nustatyta tvarka parengti ir savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinti žemės sklypų planai:

- (i) esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį suformuotų žemės sklypų planai;
- (ii) žemės sklypų padalijimo, atidalijimo, sujungimo ar perdalijimo (amalgamacijos) planai, jei keitimai nesiejami su žemės sklypų ribų ir ploto pakeitimu laisvoje valstybinėje žemėje, taip pat nekeičiami užstatymo ir teritorijos naudojimo tipai ir privalomieji teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo reikalavimai (leistinas pastatų aukštis, užstatymo tankumas ir intensyvumas), išskyrus atvejus, kai tai draudžia įstatymais;
- (iii) formuojamų valstybinės žemės sklypų esamoms susisiekimo komunikacijoms, aikštėms, miestų miškams, parkams, skverams ir kitiems želdynams eksploatuoti, kultūros paveldo objektų užimamų žemės sklypų planai;
- (iv) esamo žemės sklypo padidinimo ne daugiau kaip 6 arais laisvoje valstybinėje žemėje planas, kai nėra galimybės suformuoti atskirą sklypą.

Taip pat numatyta, jog pramoniniuose parkuose, laisvosiose ekonominėse zonose ir valstybinių jūrų uostų teritorijose, kuriems yra parengti detalieji planai, žemės sklypai padalijami, atidalijami, sujungiami ar perdalijami (vykdoma amalgamacija) (išskyrus atvejus, kai tai draudžia įstatymais) Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, o parengti žemės sklypų planai prilyginami detaliojo teritorijų planavimo dokumentams. Pažymėtina, kad ši nuostata taikoma tik tuo atveju, jei nekeičiamas pradiniam detaliam plane numatytas privalomas teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimas.

Pakeitimais, be anksčiau Įstatyme numatytų atvejų, kuomet turi būti rengiamas detalusis planas, taip pat numatyta, jog jis rengiamas kai:

- (i) formuojamos teritorijos pramoniniams parkams;
- (ii) elektros įrenginiams (statiniams), skirtiems elektros perdavimui ir skirstymui statyti, kai tokie įrenginiai (statiniai) nenumatyti savivaldybės ar jos dalies bendruosiuose planuose.

Pažymėtina, kad Įstatymas taip pat papildytas atvejais, kuomet detalieji planai nerengiami:

- (i) jeigu numatomiems statyti statiniams statybos leidimas yra nereikalingas ir teritorijų planavimo dokumentuose nustatytas teritorijos naudojimo tipas nesikeičia;
- (ii) kai statant (rekonstruojant) statinius, žemės sklypo tvarkymo ir naudojimo režimas ir nustatyti statybos reglamentai yra nekeičiami;
- (iii) miestų dalims, miesteliams ir kaimams, esantiems teritorijose, kurių bendrasis planas parengtas masteliu M 1:2000 ar stambesniu ir jo reglamentai apibrėžia teritorijoje galimas veiklos rūšis, užstatymo tipą ir užstatymo rodiklius (užstatymo tankumą, aukštį ir intensyvumą). Šiuo atveju apie numatomą statyti objektą ir jo projektavimo pradžią visuomenė informuojama nustatyta tvarka;
- (iv) daugiabučių ir gyvenamųjų namų bei socialinės infrastruktūros objektams atnaujinti (modernizuoti), jei nekeičiamas pastato užimamas plotas, aukštis ir tūris (neįvertinant šių parametrų pasikeitimo dėl išorinių atitvarų šiltinimo, išorės apdailos keitimo, balkonų ir lodžių stiklinimo, įėjimo laiptelių, nuovažų, liftų ar keltuvų įrengimo) ir (ar) statinių naudojimo paskirtis;
- (v) kai žemės ūkio paskirties žemėje numatoma nustatyta tvarka įveisti mišką;
- (vi) kuomet yra perengti aukščiau minėti ir kiti Įstatymu detaliojo teritorijų planavimo dokumentams prilyginami dokumentai;
- (vii) jeigu saugomose teritorijose sodybų (gyvenamojo namo su priklausiniais) statyba numatyta tvarkymo plane (planavimo schemoje) arba naujo statinio statyba vykdoma atstatant buvusį (sugriuvusį, sunaikintą, nugriautą) statinį;
- (viii) statant pavienes ne didesnės kaip 250 kW galios vėjo jėgaines kaimo vietovėse ir miesteliuose, kai atstumas nuo jėgainės pastatymo vietos iki sklypo ribos yra ne mažesnis kaip 1,5 vėjo jėgainės maksimalaus aukščio;
- (ix) statant vėjo jėgainių grupes (2 ir daugiau jėgainių), kurioms teisės aktų nustatyta tvarka turi būti rengiami specialieji planai;
- (x) statant saulės jėgaines, kurių bendra instaliuota galia ne didesnė kaip 100 kW;
- (xi) kaimuose iki 500 gyventojų keičiant pagrindinę tiksline žemės naudojimo paskirtį sodybai, kurioje numatoma statyti vienbutį ar dvibutį gyvenamąjį namą, kai nėra patvirtinto tos vietovės bendrojo plano;
- (xii) jeigu kaimo vietovėse, išskyrus saugomas teritorijas, atnaujinama gamyba anksčiau statytuose gamybiniuose ar gyvulininkystės pastatuose juos atnaujinant, rekonstruojant arba keičiant auginamą

gyvulių rūšį, kai prie šių pastatų jau yra suformuoti žemės sklypai, reikalingi šių pastatų eksploatacijai;

- (xiii) biudžių gamybos įrenginiams iki 1 MW bendrosios galios, statomiems esamų gyvulininkystės pastatų žemės sklypuose.

Atkreiptinas dėmesys, kad iki 2010 m. sausio 1 d. pradėti rengti teritorijų planavimo dokumentai, dėl kurių yra išduotos planavimo sąlygos, sudarytos planavimo darbų sutartys ir pradėtos viešo svarstymo su visuomene procedūros, baigiami rengti ir tvirtinami pagal Įstatymo nuostatas, galiojusias iki Pakeitimų įsigaliojimo.

Patvirtintos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo taisyklės ir didžiausios leidžiamos mėnesinės įmokos apskaičiavimo tvarka

2009 m. gruodžio 16 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 1725 (Žin., 2009, Nr. 156-7024) (toliau – Nutarimas), kuriuo patvirtino Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo taisyklės (toliau – Taisyklės) bei nustatė daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirtą kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausią mėnesinę įmoką.

Nutarimas ir Taisyklės įsigaliojo 2009 m. gruodžio 31 d.

Taisyklės numato, kad valstybė teiks paramą senų, pastatytų iki 1993 m., daugiabučių namų butų savininkams, įgyvendinantiems šių namų atnaujinimo projektus pagal Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą.

Valstybės parama bus teikiama keturiais būdais:

- (i) Suteikiant galimybę gauti lengvatinį kreditą;
- (ii) Teikiant paramą projektui parengti ir statybos techninei priežiūrai vykdyti;
- (iii) Teikiant paramą nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims;
- (iv) Kompensuojant investicijas, tenkančias energetinį efektyvumą didinančioms priemonėms.

Lengvatinis kreditas daugiabučio namo butų savininkams teikiamas namo atnaujinimo projektui įgyvendinti, jeigu pagal tame projekte numatytas priemones pasiekama ne mažesnė kaip pastato energinio naudingumo D klasė ir šiluminės energijos sąnaudos sumažinamos ne mažiau kaip 20 proc.

Daugiabučio namo butų savininkams kompensuojama 50 procentų projekto parengimo ir statybos techninės priežiūros vykdymo išlaidų, tačiau išlaidos kompensuojamos tik įgyvendinus projektą.

Nepasiturinčioms šeimoms ir asmenims turintiems teisę į būsto šildymo išlaidų kompensaciją pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymą, bus apmokama 100 procentų projekto parengimo ir, jeigu lengvatinis kreditas draudžiamas, lengvatinio kredito draudimo išlaidų.

Valstybės parama, kompensuojant investicijas, tenkančias energetinį efektyvumą didinančioms priemonėms, daugiabučio namo butų savininkams teikiama, kai pasiekama ne mažesnė kaip pastato energinio naudingumo C klasė ir šiluminės energijos sąnaudos sumažinamos ne mažiau kaip 20 proc. Įgyvendinus teisės aktų reikalavimus teikiama 15 proc. kompensacija investicijoms, didinančioms energetinį efektyvumą.

Pažymėtina, kad Nutarimu Vyriausybė taip pat nustatė daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirtą kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų, tenkančių buto naudingojo ploto vienam kvadratiniam metrui, didžiausios mėnesinės įmokos dydį.

Nustatant didžiausią mėnesinių įmokų dydį, išskirti du namo atnaujinimo etapai. Per pirmąjį etapą lėšos kaupiamos namo atnaujinimo projektui parengti, jam administruoti ir draudimo išlaidoms, kredito palūkanoms apmokėti iki projekto įgyvendinimo pabaigos, t. y. iki statinio pripažinimo tinkamu naudoti. Šiuo laikotarpiu kaupiamasis dydis negali būti didesnis kaip 0,70 Lt už buto naudingojo ploto vieną kvadratinį metrą per mėnesį.

Antrasis etapas – tai kredito gražinimas ir palūkanų apmokėjimas įgyvendinus projektą, t. y. iki kredito gražinimo termino pabaigos. Šiuo laikotarpiu kaupiamojo įnašo dydis turi būti skaičiuojamas pagal nustatytą formulę, atsižvelgus į sutaupyto šiluminės energijos kainą.

Valstybinės statybos priežiūros funkcija iš apskričių viršinių administracijų perleidžiama Valstybinei statybos ir teritorijų planavimo inspekcijai

2009 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras priėmė įsakymą Nr. D1-786 (Žin., 2009, Nr. 149-6691), kuriuo pakeitė statybos techninį reglamentą STR 1.09.06:2007 „Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas“; tą pačią dieną Aplinkos ministras taip pat priėmė įsakymą Nr. D1-787 (Žin., 2009, Nr. 149-6692), kuriuo pakeitė statybos techninį reglamentą STR 1.11.01:2002 „Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“ (toliau abu statybos techniniai reglamentai – Reglamentai), o 2009 m. gruodžio 28 d. – įsakymą Nr. D1-820 (Žin., 2009, Nr. 157-7116), kuriuo pakeitė Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie aplinkos ministerijos nuostatus (toliau – Nuostatai).

Naujos Reglamentų ir Nuostatų redakcijos įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d.

Esminis Reglamentų ir Nuostatų pakeitimas, jog valstybinės statybos priežiūros funkcija, priklaususi apskrities viršinių administracijoms, perleista Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie aplinkos ministerijos.

Numatytos tipinio statinio projekto ir pastato atnaujinimo projekto rengimo tvarkos

2009 m. gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras priėmė įsakymą Nr. D1-815 (Žin., 2009, Nr. 157-7113) (toliau – Reglamento pakeitimai), kuriuo pakeitė statybos techninį reglamentą STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ (toliau – Reglamentas).

Reglamento pakeitimai įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d.

Tipinis statinio projektas - tai visuma Reglamente nustatytos sudėties dokumentų, kuriuose pateikiami kartotinių statinių sprendiniai.

Privalomieji tipinio statinio projekto rengimo dokumentai yra:

- (i) Techninė užduotis;
- (ii) Pastatų tipo laikančiųjų konstrukcijų, inžinerinių sistemų tyrimų, matavimų, jų techninės būklės įvertinimo dokumentai.

Reglamente numatyta, kad kai pastato atnaujinimui (modernizavimui) planuojama gauti statybos leidimą supaprastinta tvarka, Aplinkos ministerijai tvirtinti pateikiama:

prašymas, pataisytas pagal privalomąsias ekspertizės pastabas, tipinis statinio projektas, tipinio statinio projekto ekspertizės aktas, kompiuterinė laikmena su tipinio statinio projekto įrašu. Aplinkos ministerija, gavusi Statytojo (tipinio projekto užsakovo) prašymą patvirtinti tipinį statinio projektą, privalo šį projektą patikrinti per 10 darbo dienų. Tipinis statinio projektas, tvirtinamas aplinkos ministro įsakymu, prie kurio pridedamas tvirtinamų tipinio statinio projekto rodiklių sąrašas (sąrašai).

Reglamentas taip pat papildytas priedu Nr. 10 „Pastato atnaujinimo projekto rengimo tvarkos aprašas“ (toliau – Aprašas). Aprašas nustato pastato atnaujinimo projekto rengimo bendruosius reikalavimus. Pastato atnaujinimo projektas, tai gyvenamosios ar negyvenamosios paskirties pastato atnaujinimo (modernizavimo) pritaikant Aplinkos ministerijos patvirtintą tipinį statinio projektą ar tipinius konstrukcinius elementus, projektas. Pažymėtina, kad pastato atnaujinimo projektas yra viena iš daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projekto dalių, kai planuojama gauti valstybės paramą ir (ar) lengvatinį kreditą.

Pasikeitus teisės aktų reikalavimas projektavimo sąlygų sąvadas taip pat turės būti keičiamas arba bus laikomas negaliojančiu

2009 m. gruodžio 2 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras įsakymu Nr. D1-733 (Žin., 2009, Nr. 145-6460) (toliau – Aprašo pakeitimai) pakeitė Planavimo sąlygų teritorijų planavimo dokumentams rengti parengimo ir išdavimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas).

Aprašo pakeitimai įsigaliojo 2009 m. gruodžio 9 d.

Aprašo pakeitimais numatyta, jog sąlygų sąvadą išduodanti institucija yra ne savivaldybės administracijos direktorius, o savivaldybės vyriausiasis architektas.

Taip pat numatyta, jog išduotos bendrųjų planų ir specialiųjų planų projektavimo sąlygos galioja viso teritorijų planavimo proceso metu, tačiau tik jei neprieštarauja teisės aktams ir teritorijų planavimo dokumentams, be to ne ilgiau kaip 5 metus. Detaliojo plano projektavimo sąlygos ir projektavimo sąlygų sąvadas galioja taip pat viso teritorijų planavimo proceso metu ir kol neprieštarauja teisės aktams ir teritorijų planavimo dokumentams, tačiau ne ilgiau kaip 3 metus.

Jei planavimo procesas nėra baigtas, projektavimo sąlygų ir/ar projektavimo sąlygų sąvado galiojimo terminas remiantis motyvuotu planavimo organizatoriaus prašymu gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 2 metams.

Numatyta išimtis teigianti, jog tuo atveju, jei patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas jau teikiamas registruoti teritorijų planavimo registre, projektavimo sąlygos ir/ar projektavimo sąlygų sąvadas neturi būti keičiami naujais, net jei planuojamoje teritorijoje įsigaliojo parengti nauji teritorijų planavimo dokumentai ir jų sprendiniai turintys įtakos rengiamo teritorijų planavimo dokumento sprendiniams.

Atkūrus nuosavybės teisę į žemės sklypo, šio sklypo valstybinės žemės nuomos sutartis bus nutraukiama ne visais atvejais

2009 m. gruodžio 10 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-544 (Žin., 2009, Nr. 153-6884), kurio pakeitė Lietuvos Respublikos žemės išstatymo 9 straipsnio 11 dalį; tą pačią dieną Lietuvos Respublikos Seimas priėmė įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymą Nr. XI-543 (Žin., 2009, Nr. 153-6883), kuriuo pakeitė Lietuvos

Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą (toliau – Pakeitimai).

Pakeitimai įsigaliojo 2009 m. gruodžio 28 d.

Iki Pakeitimų įsigaliojimo buvo numatyta, jog valstybinės žemės nuomos sutartis privalo būti nutraukta visada kai yra atkuriamas nuosavybės teisė į nuomojamą valstybinę žemę. Pakeitimais numatyta išimtis, jog atkuriant nuosavybės teises į žemę kaimo vietovėje, valstybinės žemės nuomos sutartis neprivalo būti nutraukiama, kuomet nuomojama žemė:

- (i) reikalinga nuosavybės teise nuomininkų valdomų pastatų ir statinių (statomų ar pastatytų), taip pat poilsiaviečių pastatų ir statinių (statomų ar pastatytų) eksploatacijai;
- (ii) arba kai nuosavybės teisės atkuriamos perduodant neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčiu žemės sklypu ir ši žemė yra nuomojama.

Aptariamais atvejais teisės ir pareigos pagal valstybinės žemės nuomos sutartį pereina naujam žemės savininkui, nebent šalys susitaria kitaip.

PASLAUGOS

Priimtas Paslaugų įstatymas

2009 m. gruodžio 22 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Paslaugų įstatymą Nr. XI-570 (Žin., 2009, Nr. 153-6901), kuriuo buvo įgyvendinta 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL 2006 L 376, p. 36). Įstatymas įsigaliojo 2009 m. gruodžio 28 d.

Pirmiausia šiame įstatyme buvo numatyti reikalavimai, kuriuos yra draudžiama nustatyti teisės aktuose, reglamentuojančiuose paslaugų teikėjo įsisteigimo teisę, ir įtvirtinti principai, kuriais vadovaujantis galima numatyti atitinkamus reikalavimus teisės aktuose, reglamentuojančiuose įsisteigimo teisę, bei šiuos principus atitinkantys reikalavimai. Taip pat šiame įstatyme nustatyta teisė teikti paslaugas įgijimui ir paslaugų teikimo veiklos vykdymui taikoma leidimų išdavimo tvarka, t.y. leidimų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, panaikinimo tvarkos kriterijai, terminai, leidimų skaičius teritorija ir kt.

Šiame įstatyme įtvirtinta ir laisvė teikti paslaugas valstybių narių paslaugų teikėjams Lietuvos Respublikoje, tačiau kartu numatytos laisvo paslaugų teikimo išimtyje bei galimos priemonės laisvei teikti paslaugas apriboti. Kartu įstatyme numatytos ir paslaugų gavėjų teisės dėl naudojimosi valstybių narių teikėjų teikiamomis paslaugomis bei gavėjų teisė gauti tam tikrą įstatyme numatytą informaciją apie paslaugos teikėją. Užtikrinant paslaugų kokybę įstatyme numatyta, kad teikiant tam tikras paslaugas teikėjams gali būti taikomas reikalavimas turėti civilinės atsakomybės draudimą ar garantiją, taip pat įtvirtinti galimi reikalavimai tam tikriems paslaugų teikėjams vykdančioms daugiasritinę veiklą.

Šis įstatymas nustato ne tik išvardintų laisvių įgyvendinimo principus, bet ir administracinio supaprastinimo priemonės Lietuvos Respublikoje ir Lietuvos Respublikos kompetentingų institucijų administracinio bendradarbiavimo su valstybių narių kompetentingomis institucijomis ir Europos Komisija sistema siekiant užtikrinti tinkamą įsisteigimo laisvės, laisvės teikti paslaugas ir ūkinės paslaugų teikimo veiklos laisvės įgyvendinimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad šis įstatymas taikomas ne visoms paslaugoms. Visa eilė paslaugų, tokių kaip finansinės,

sveikatos priežiūros, farmacinės, transporto ir kitos įstatyme numatytos paslaugos, nepatenka į šio įstatymo taikymo sritį.

SOCIALINIS DRAUDIMAS

Pakeistas Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymas

2009 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymą Nr. XI-569, kuris įsigaliojo nuo 2009 m. gruodžio 28 d. (Žin., 2009, Nr. 154-6950).

Pakeitimai numato, kad draudimniais įvykiais yra nepripažįstami nelaimingi atsitikimai darbe arba ūmios profesinės ligos, kuriuos ištyrus nustatoma, kad nelaimingas atsitikimas darbe įvyko, ūmi profesinė liga pasireiškė esant tinkamoms, saugioms, sveikatai nekenksmingoms darbo sąlygoms ir juos lėmė apdraustojo neblaivumas (girtumas) arba apsvaigimas nuo psichiką veikiančių medžiagų. O nelaimingi atsitikimai pakeliui į darbą ar iš darbo nepripažįstami draudimniais įvykiais, jei apdraustasis buvo neblaivus ar apsvaigęs nuo psichiką veikiančių medžiagų. Tačiau šios nuostatos netaikomos, jei apdraustojo neblaivumas (girtumas) arba apsvaigimas nuo psichiką veikiančių medžiagų buvo susijęs su jam draudėjo pavesto darbo technologijos ypatybėmis.

VERTYBINIAI POPIERIAI

Patvirtintos Finansų maklerio įmonių ir kredito įstaigų, teikiančių investicines paslaugas, veiklos ataskaitų rengimo ir pateikimo taisyklės

2009 m. lapkričio 26 d. Vertybinių popierių komisija priėmė nutarimą Nr. 1K-22 (Žin., 2009, Nr. 143-6340), kuriuo patvirtino Finansų maklerio įmonių ir kredito įstaigų, teikiančių investicines paslaugas, veiklos ataskaitų rengimo ir pateikimo taisykles (toliau – Taisyklės). Taisyklės įsigaliojo nuo 2010 m. sausio 1 d. ir nuo šios dienos pakeitė Finansų maklerio įmonių veiklos ketvirtinių ataskaitų rengimo ir pateikimo Vertybinių popierių komisijai taisykles, patvirtintas Vertybinių popierių komisijos 2002 m. vasario 1 d. nutarimu Nr. 4 (Žin., 2002, Nr. 31-1190). Įmonės, vadovaujantis Taisyklėmis, pirmą kartą informaciją apie savo veiklą turės pateikti už 2010 m. pirmą ketvirtį.

Taisyklėse siekiama suvienodinti sąvokas su šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose įtvirtintomis sąvokomis, numatyta pareiga pateikti Vertybinių popierių komisijai papildomą informaciją apie savo veiklą, tačiau dalies informacijos teikimo Vertybinių popierių komisijai atsisakyta.

Pakeisti ir papildyti Piktnaudžiavimo rinka pasireiškimo formų sąrašo ir pranešimų apie galimą piktnaudžiavimą rinka pateikimo Vertybinių popierių komisijai tvarkos nuostatai

2009 m. lapkričio 26 d. Vertybinių popierių komisija priėmė nutarimą Nr. 1K-18 (Žin., 2009, Nr. 143-6336), kuriuo pakeistas ir papildytas 2009 m. vasario 11 d. Piktnaudžiavimo rinka pasireiškimo formų sąrašo ir pranešimų apie galimą piktnaudžiavimą rinka pateikimo Vertybinių popierių komisijai tvarkos nuostatai (toliau – Nuostatai). Nuostatai įsigaliojo nuo 2009 m. gruodžio 3 d.

Nustatyta, jog Nuostatai taikomi reguliuojamos rinkos operatoriui, daugiašalės prekybos sistemos operatoriui,

finansų maklerio įmonėms ir kredito įstaigoms. Nutarimu įtvirtinta rekomendacija pranešti Vertybinių popierių komisijai apie neįvykdytus pavedimus, dėl kurių kyla pagrįstų įtarimų, kad jais galbūt buvo siekiama piktnaudžiauti rinka (pavyzdžiui, kai atsisakoma pavedimą įvesti į pavedimų knygą), saugoti informaciją apie tokius sandorius, kurių įtartinumas buvo nagrinėjamas, tačiau apie juos nebuvo pagrindo pranešti Vertybinių popierių komisijai.

Pakeista ir papildyta Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodika

2009 m. lapkričio 26 d. Vertybinių popierių komisija priėmė nutarimą Nr. 1K-20 (Žin., 2009, Nr. 143-6338), kuriuo iš dalies pakeitė ir papildė 2004 m. vasario 12 d. Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodiką (Žin., 2004, Nr. 34-1130) (toliau – Metodika). Metodikos pakeitimai įsigaliojo nuo 2009 m. gruodžio 3 d.

Pakeitimais pakoreguotos tam tikros Metodikos nuostatos, Metodika papildyta naujomis taisyklėmis, nustatant, jog priemonių, kuriomis prekiaujama reguliuojamose rinkose ir daugiašalėse prekybos sistemose, tikrajai vertei nustatyti naudojama vidutinė rinkos kaina arba uždarymo kaina tos daugiašalės sistemos, kurioje prekyba šiomis priemonėmis pasižymi didesniu likvidumu, reguliarumu ir dažnumu, o priemonių, kuriomis prekiaujama tik daugiašalėse prekybos sistemose, tikrajai vertei nustatyti naudojama vidutinė rinkos kaina arba uždarymo kaina tos daugiašalės prekybos sistemos, kurioje prekyba šiomis dienomis pasižymi didesniu likvidumu, reguliarumu ir dažnumu.

Pateiktas išaiškinimas dėl asmenų, per kuriuos finansų maklerio įmonės ir kredito įstaigos teikia klientams investicines paslaugas, kompetencijos ribų

2009 m. lapkričio 26 d. Vertybinių popierių komisija priėmė sprendimą Nr. 13K-10, kuriuo patvirtino išaiškinimą dėl asmenų, per kuriuos finansų maklerio įmonės ir kredito įstaigos teikia klientams investicines paslaugas, kompetencijos ribų (toliau – Išaiškinimas).

Išaiškiniame aptariamos tarpininkų praktinės galimybės neprofesionaliųjų klientų aptarnavimo praktikoje naudoti standartizuotą investavimo pasiūlymą, kuris sugeneruojamas ir pateikiamas klientui prieš teikiant jam investicines paslaugas pagal detalai iš anksto nustatytą automatizuotą sistemą. Išaiškinta, jog nelicencijuotas finansų maklerių įmonės darbuotojas gali praktiškai aptarnauti neprofesionalų klientą, t.y. pateikti klientui užpildyti klausimyną, suvesti kliento pateiktus atsakymus į sistemą, supažindinti klientą su sistemos automatiškai sugeneruotu standartizuotu investiciniu pasiūlymu, kadangi investavimo rekomendacija laikytinas pats sistemos sugeneruotas standartizuotas investicinis pasiūlymas, o ne išvardinti darbuotojo atliekami techninio pobūdžio veiksmai. Pabrėžtina, jog išvardintus veiksmus, susijusius su standartizuoto investicinio pasiūlymo pateikimu klientui, nelicencijuotas darbuotojas galės vykdyti tik tuomet, jei standartizuotas investicinis pasiūlymas atitiks visas standartizuoto investicinio pasiūlymo sukūrimo sąlygas ir kriterijus. Pabrėžtina, kad nelicencijuotas asmuo, pateikiantis klientui standartizuotą investicinį pasiūlymą, neturi teisės konsultuoti kliento, t.y. tiesiogiai ar netiesiogiai patarti ar išreikšti nuomonę dėl konkrečios finansinės priemonės, kas galėtų daryti įtaką kliento apsisprendimui dėl investavimo.

Patvirtintos Investicinių produktų ir investicinių paslaugų reklamos teikimo gairės

2009 m. lapkričio 26 d. Vertybinių popierių komisija priėmė sprendimą Nr. 13K-9, kuriuo patvirtino Investicinių produktų ir

investicinių paslaugų reklamos teikimo gaires (toliau – Gairės). Gairės skirtos rinkos dalyviams ir taikomos visai investicinių paslaugų ir investicinių produktų reklamai. Gairės parengtos atsižvelgiant į gerąją kitų valstybių priežiūros institucijų patirtį ir Vertybinių popierių komisijos patirtį vykdant investicinių paslaugų bei investicinių produktų reklamos priežiūrą. Gairių tikslas – paaiškinti investicinių paslaugų ir investicinių produktų reklamos pateikimui taikomus teisės aktų reikalavimus, atkreipti rinkos dalyvių dėmesį į svarbiausius investicinių paslaugų ir investicinių produktų reklamos rengimo bei platinimo aspektus ir padėti jiems tinkamai įgyvendinti atitinkamų teisės aktų nuostatas.

Aktualūs teisės aktų projektai

JURIDINIAI ASMENYS

Pateiktas įmonių restruktūrizavimo įstatymo projektas

2009 m. gruodžio 2 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pateikė Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos įmonių restruktūrizavimo įstatymo projektą Nr. XIP-1515 (toliau – Įstatymo projektas). Įstatymo pakeitimais siekiama sudaryti sąlygas finansinių sunkumų turinčioms įmonėms plačiau pasinaudoti restruktūrizavimo teikiamomis galimybėmis, geriau apsaugoti tiek įmonės kreditorių, tiek pačios įmonės bei jos darbuotojų interesus, įstatymo lygiu sureguliuoti teisės teikti įmonių restruktūrizavimo paslaugas suteikimo ir netekimo pagrindus bei tvarką.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad įmonė turi finansinių sunkumų, kai ji negali įvykdyti prievolių, negali sumažinti nuostolių, kurie kreditoriams nesuteikus pagalbos, priverstų įmonę nutraukti veiklą. Taip pat siūloma nustatyti, jog įmonės restruktūrizavimas gali būti pradėtas ne tik finansinių sunkumų turinčiai įmonei, bet net ir tuo atveju, kai egzistuoja reali tikimybė, kad ji jų turės per artimiausius 3 mėnesius.

Siūloma atsisakyti reikalavimo, kad įmonės vadovo siūlymu restruktūrizuoti įmonę turėtų pritarti jos pagrindiniai kreditoriai arba kreditorių susirinkimas: siūloma įtvirtinti, kad užtektų nustatyta tvarka priimto įmonės valdymo organų sprendimo bei įmonės dalyvių susirinkimo, savininko ar valstybės ar savivaldybės įmonės savininko teisės ir pareigos įgyvendinančios institucijos pritarimo kreiptis į teisumą dėl įmonės restruktūrizavimo bylos iškelimo ir kreditorių supažindinimo su Restruktūrizavimo plano matmenimis bei sprendimo dėl šių matmenų patvirtinimo.

Įstatymo projektu keičiama įmonės restruktūrizavimo bylos iškelimo tvarka, visų suinteresuotų asmenų informavimo apie iškeltą bylą tvarka, kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė ir tvarka, keičiamos įmonei taikomos priemonės laikotarpiu nuo įmonės restruktūrizavimo bylos iškelimo iki restruktūrizavimo plano patvirtinimo, siūloma aiškiau sureguliuoti restruktūrizavimo plano svarstymo ir patvirtinimo procedūrą.

Pateiktas įmonių bankroto įstatymo projektas

2009 m. gruodžio 2 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pateikė Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo projektą Nr. XIP-1516 (toliau – Įstatymo projektas). Įstatymo projektu siūloma panaikinti reikalavimą juridinio asmens, turinčio teisę teikti bankroto administravimo paslaugas, vadovui turėti teisę teikti bankroto administravimo paslaugas, siūloma įteisinti administratoriaus padėjėjo veiklą, nustatyti reikalavimus fiziniams ir juridiniams asmenimis, siekiantiems įgyti teisę teikti

įmonių bankroto administravimo paslaugas, ir reikalavimus fiziniams asmenims, siekiantiems įgyti teisę dirbti administratoriaus padėjėju. Siūlomais pakeitimais taip pat siekiama palengvinti teismų darbą, suteikiant kreditoriams didesnes galimybes vykdyti bankroto procedūras ne teismo tvarka.

Aktualūs LR teismų sprendimai

JURIDINIAI ASMENYS

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl akcininko pirmenybės teisės įsigyti parduodamas akcijas

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT) išnagrino civilinę bylą dėl sandorio pripažinimo apsimestiniu ir negaliojančiu (Civilinės bylos Nr. 3K-3-587/2009).

LAT šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl akcininko pirmenybės teisės įsigyti parduodamas akcijas.

Teisėjų kolegija šioje byloje pažymėjo, jog akcininkas, įgyvendindamas nuosavybės teisę į akcijas, turi vieną iš pagrindinių teisių – perleisti akcijas. Akcijų perleidžiamumas leidžia bendrovei nepertraukiamai plėtoti verslą, nepriklausomai nuo jos savininkų pasikeitimo, ir padidina akcininkų dalių likvidumą. Nors vienas iš disponavimo bendrovės akcijomis principų yra visišką akcijų perleidžiamumą, tačiau tai nebūtinai reiškia, kad akcijos gali būti laisvai parduodamos. Akcijų perleidimo ribojimas turi teisiškai pagrįstą tikslą, kuris naudingas pačiam akcininkui ir kartu atitinka nuosavybės neliečiamumo principą. Uždarųjų akcinių bendrovių akcijų perleidimo ribojimas nustatytas dėl šių bendrovių specifikos: paprastai mažas arba ribotas akcininkų skaičius tokioje bendrovėje; akcininkai susiję giminyste ar draugyste, pažintimi paremta partnerystė; dauguma arba visi akcininkai yra taip pat ir jos vadovai; akcijos neplatintos viešoje vertybinių popierių rinkoje ir kt. Be draudimo platinti uždarosios akcinės bendrovės akcijas viešoje vertybinių popierių rinkoje, Lietuvoje taikoma „pirmumo sąlygos“ apribojimų uždarosios bendrovės akcijų perleidimo sistema, t. y. akcininkų pirmumo teisė įsigyti parduodamas (tiek savanoriškai, tiek kai kuriais atvejais ir priverstinai, pvz., CK 2.121 straipsnio 1 dalis) uždarosios akcinės bendrovės akcijas. Pirmumo teisė įsigyti uždarosios bendrovės akcijas yra įstatymine akcininko teisė, įtvirtinta ABĮ 47 straipsnyje. Kasacinio teismo jurisprudencijoje suformuota taisyklė, kad draudžiama varžyti akcininkų teisę perleisti akcijas kito asmens nuosavybėn labiau, nei nustatyta teisės aktuose, o įstatuose detalizuota tokio perleidimo tvarka negali pakeisti įstatyminių ribojimų.

Teisėjų kolegija šioje byloje akcentavo, kad pagal galiojančią ABĮ 47 straipsnio 1 dalies formuluotę įstatymo leidėjas nenustatė, jog ši pirmumo teisė būtų taikoma tik parduodant akcijas tretiesiems asmenims. Dėl to konstatavo, kad ši teisė turi būti taikoma ir tuo atveju, kai akcijos yra parduodamos kitiems tos pačios bendrovės akcininkams. Jei esami bendrovės akcininkai nepasinaudoja pirmumo teise, tada akcininkas turi teisę parduoti akcijas pirkėjui, nesančiam bendrovės akcininkui. Pirmumas šiuo atveju reiškia ne akcininko subjektinės teisės savybę, o vieną iš jos įgyvendinimo ypatumų, atsirandančių tik subjektiui įgyvendinant šią teisę. ABĮ 47 straipsnyje nustatytas reguliavimas reiškia, kad pirmumo teisė taikoma ir santykiuose su kitais akcininkais, t. y. apie ketinimą parduoti akcijas bendrovės vadovas turi pranešti visiems asmenims, kurie pranešimo apie ketinimą parduoti akcijas gavimo metu yra bendrovės akcininkai. Jei

bendrovės vadovas praneša, kad nė vienas akcininkas nepageidauja įsigyti akcijų, tada šias akcijas galima parduoti trečiajam asmeniui. Pirmumo teisė, įtvirtinta ABĮ 47 straipsnio 1 dalyje, negali būti panaikinta įstatuose (ABĮ 47 straipsnio 2 dalis). ABĮ 47 straipsnio 2 dalis tik įtvirtina galimybę įstatuose nustatyti teisių įgyvendinimo būdus, akcininkų, turinčių pirmumo teisę, parinkimo kriterijus ir kt., bet ne pirmumo teisės, kaip tokios, panaikinimą.

LAT taip pat pasisakė dėl kylančių pasekmių, pažeidus akcininkų pirmumo teisę įsigyti parduodamas akcijas, ir pažymėjo, jog ABĮ 47 straipsnyje nenustatytos pasekmės už įstatymines pareigas pranešti kitiems bendrovės akcininkams apie ketinamas parduoti akcijas nevykdymą ar netinkamą vykdymą. Nagrinėjamoje byloje kasatorė prašė jai perkelti pirkėjo teises tomis sąlygomis, kokiomis buvo neteisėtai sudaryta mainų sutartis, tačiau LAT konstatavo, jog bendrovės akcijų nuosavybės teisė nesukuria akcininkui bendraturčio teisinio statuso, o akcininkų pirmumo teisė įsigyti parduodamas bendrovės akcijas pagal ABĮ 47 straipsnį sietina su uždarųjų bendrovių veiklos ypatumais, todėl CK 4.79 straipsnio nuostatos dėl pirkėjų teisių perkėlimo parduodant akcijas netaikomos. Nagrinėjamoje byloje akcininkė nepradėjo ABĮ 47 straipsnyje nustatytos procedūros: bendrovei nepateiktas pranešimas apie ketinimą parduoti akcijas, negauti kitų akcininkų atsakymai dėl ketinimo pirkti akcijas, dėl to patenkinus kasatorės prašymą, ji atsidurtų geresnėje padėtyje, nei tuo atveju, kai ABĮ 47 straipsnyje nustatytos procedūros būtų tinkamai įgyvendintinos. Akcininko pranešimas apie ketinimą parduoti visas ar dalį uždarosios akcinės bendrovės akcijų yra akcijų perleidimo procedūros, užtikrinančios imperatyviai įstatyme įtvirtintos uždarosios akcinės bendrovės akcininkų pirmumo teisės įsigyti parduodamas akcijas įgyvendinimą, sudėtinė dalis – įstatyminė prievolė (*lex obligationis*), kurios vykdymas savaime nėra oferta, o tik siūlymas pasinaudoti teise pirkti ir derėtis. Pardavėjo teisė keisti akcijų pardavimo kainą ir kitas sąlygas nesaistoma pasiūlymo, pateikto pagal ABĮ 47 straipsnio nuostatas. Pardavėjas-akcininkas, pateikęs pasiūlymą, gali keisti kainą ir kitas sąlygas, kai sužino, kad kitas akcininkas nori įsigyti akcijas už kitą kainą arba atsakyti iš viso parduoti turimas akcijas.

Atsižvelgiant į tai, LAT konstatavo, kad akcininko, kuriam pasiūlymas įsigyti parduodamas akcijas iš viso nebuvo pateiktas, o akcijos perleidžiamos trečiajam asmeniui išvengiant perleidimo apribojimų, teisės apginamos pripažinus tokį perleidimą trečiajam asmeniui negaliojančiu ir taikant restituciją. Tokiu atveju akcininkas, pažeidęs kitų akcininkų pirmumo teisę, norėdamas perleisti akcijas, privalės tinkamai įvykdyti įstatymo reikalavimus (CK 1.138 straipsnio 2 punktas, ABĮ 47 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl akcininkų teisės išsimokėti dividendus

LAT išnagrino civilinę bylą dėl skolos priteisimo (Civilinės bylos Nr. 3K-3-576/2009).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo, ar teisėtai juridinio asmens dalyviai išsimokėjo dividendus ir pasisakė dėl juridinio asmens dalyvio atsakomybės pagal juridinio asmens prievolės bei Akcinių bendrovių įstatymo 60 straipsnio 3 dalies 1 punkte įtvirtintos nemokumo sampratos.

LAT pažymėjo, kad kai juridinis asmuo negali įvykdyti prievolės dėl juridinio asmens dalyvio nesąžiningų veiksmų, juridinio asmens dalyvis atsako pagal juridinio asmens prievolę savo turtu subsidiariai (CK 2.50 straipsnio 3 dalis) ir konstatavo, jog ši taisyklė *inter alia* taikytina ir tais atvejais, kai

akcinės bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu priimamas sprendimas išmokėti dividendus ir šie išmokami pažeidžiant įstatymo reikalavimus. Akcinių bendrovių įstatymo 60 straipsnio 3 dalies 1 punkte (2003 m. gruodžio 11 d. įstatymo Nr. IX-1889 redakcija) nustatyta, kad visuotinis akcininkų susirinkimas negali priimti sprendimo skirti ir išmokėti dividendus, jei bendrovė yra nemoki ar išmokėjusi dividendus taptų nemoki. LAT pažymėjo, kad šioje normoje įtvirtinta nemokumo samprata neturi būti aiškinama analogiškai įmonių bankroto įstatyme įtvirtintai įmonės nemokumo sampratai, nes jos tikslai yra kitokie, nei bankrotą reglamentuojančių teisės normų. Akcinių bendrovių įstatymo 60 straipsnio 3 dalies 1 punkte vartojama nemokumo sąvoka turi būti aiškinama teikiant prioritetą bendrovės kreditoriaus teisei gauti savo reikalavimo patenkinimą iš bendrovės prieš bendrovės akcininko turtingą teisę gauti bendrovės pelno dalį (dividendą). Dėl šios priežasties negali būti pateisinama situacija, kai, esant neįvykdytiems bendrovės piniginiams įsipareigojimams kitiems kreditoriams pagal prievolės, kurių įvykdymo terminai suėję, bendrovės akcininkai priima sprendimą išsimokėti ir išsimoka dividendus, paneigdami prioritetines kreditorių teises. LAT konstatavo, kad bendrovės nemokumas Akcinių bendrovių įstatymo 60 straipsnio 3 dalies 1 punkto prasme yra tokia bendrovės būklė, kai ji negali vykdyti piniginių prievolių, kurių vykdymo terminai yra suėję. Nepaisant to, kokia yra bendrovės finansinėje atskaitomybėje formaliai deklaruojama įmonės finansinė būklė, vien faktas, kad, priimant sprendimą išmokėti dividendus, bendrovė turėjo piniginių prievolių, kurių mokėjimo terminai yra suėję, suponuoja prielaidą, kad bendrovė buvo nemoki.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl juridinio asmens vadovo ir darbuotojų atsakomybės

LAT išnagrinėjo civilinę bylą dėl žalos atlyginimo (Civilinės bylos Nr. 3K-3-446/2009).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl juridinio asmens vadovo ir darbuotojų atsakomybės tuo atveju, kai jie savo veiksmais sukėlė žalą bendrovei, ir pasisakė dėl atsakomybės rūšies ir apimties.

LAT šioje byloje nagrinėdamas klausimą dėl akcinės bendrovės filialo vadovo atsakomybės už akcinei bendrovei padarytą žalą, pažymėjo, jog pagal CK 2.53 straipsnį juridinio asmens filialas atlieka visas arba dalį juridinio asmens funkcijų; filialas, kaip ir juridinis asmuo, turi savo valdymo organus (CK 2.54 straipsnio 1 dalies 4 punktą); filialui taikomos CK antrosios knygos II dalies normos, kiek jos neprieštarauja filialo esmei (CK 2.55 straipsnio 1 dalis); CK 2.81 straipsnyje nustatyta, kad juridinis asmuo įgyja teises ir pareigas per savo organus. Filialo veiksmai sukuria teisinius padarinius jį įsteigusiam juridiniam asmeniui, taigi filialo valdymo organo veiksmai sukuria teises ir pareigas juridiniam asmeniui, dėl to filialo valdymo organo – filialo vadovo – teisinis statusas yra toks pats, kaip ir juridinio asmens valdymo.

LAT šioje byloje pasisakydamas dėl juridinio asmens vadovo atsakomybės akcentavo, kad teismai jau buvo atkreipę dėmesį į tam tikrą vadovo ir bendrovės santykių dualizmą: „vidiniuose“ santykiuose, t. y. organizuodamas kasdienę bendrovės veiklą, priimdamas, atleisdamas, skatindamas, bauddamas darbuotojus, vadovas vertintinas kaip darbo teisinių santykių subjektas, o „išoriniuose“, t. y. veikdamas bendrovės vardu santykiuose su kitais asmenimis, – kaip bendrovės, t. y. juridinio asmens, valdymo organas (ir atstovas). Atsižvelgiant į tai, LAT šioje byloje konstatavo, jog kai bendrovės vadovas padaro bendrovei žalą veikdamas kaip jos valdymo organas

„išoriniuose“ santykiuose, tai jam taikytina civilinė atsakomybė pagal civilinius įstatymus, o ne materialinė atsakomybė pagal Darbo kodeksą. Tai savo ruožtu leidžia daryti išvadą, kad tais atvejais, kai bendrovės vadovas padaro bendrovei žalą netinkamai organizuodamas kasdienę bendrovės veiklą, t. y. netinkamai atlikdamas savo kaip vadovo pareigas „vidiniuose“ santykiuose, tai dėl jo atsakomybės spręstina pagal darbo teisės normas.

LAT taip pat pasisakė dėl materialinės atsakomybės taikymo sąlygų ir konstatavo, jog darbuotojo materialinė atsakomybė suprantama kaip darbuotojo pareiga atlyginti darbdaviui žalą, padarytą neatlikus ar netinkamai atlikus nustatytas darbo pareigas. Nurodytos atsakomybės tikslas – kad darbuotojas atlygintų darbdaviui padarytus nuostolius darbo teisės normų nustatyto dydžiu ir tvarka. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad, nustatčius visas materialinės atsakomybės sąlygas, ši atsakomybė darbuotojui taikoma nepriklausomai nuo to, ar už veiksmus (neveikimą), dėl kurių padaryta žala, darbuotojas traukiamas drausminėn, administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn, nes materialinė atsakomybė pagal darbo teisę yra savarankiška atsakomybės rūšis. Materialinės atsakomybės sąlyga – neteisėta veika – suprantama kaip darbo pareigų, nustatytų įstatymų, kitų norminių teisės aktų, tarp jų – lokaliųjų, nevykdymas ar netinkamas vykdymas. Kiekviena darbuotojo kaltės forma (tyčia, neatsargumas) ir rūšis (tiesioginė ar netiesioginė tyčia, neatsargumas dėl per didelio pasitikėjimo ar nerūpestingumo) yra pakankama materialinei atsakomybei atsirasti.

LAT taip pat šioje byloje pasisakė dėl visiškos materialinės atsakomybės pagal DJK 145 straipsnio 3 punktą ir konstatavo, kad darbuotojo visiškai materialinei atsakomybei DJK 145 straipsnio 3 punkte nurodytu pagrindu atsirasti nebūtina konstatuoti, kad yra nusikaltimo sudėtis, o pakanka konstatuoti tik tam tikrus nusikaltimo sudėties elementus; be to, nereikalaujama, kad darbuotojas už savo veiksmus, turinčius nusikaltimo požymių, būtų nuteistas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu. Teismas pažymėjo, jog teisės doktrinoje pripažįstama, jog visiška darbuotojo materialinė atsakomybė atsiranda ir tais atvejais, kai baudžiamoji byla nekeliamą ar nutraukiama dėl senaties termino pasibaigimo. Dėl to, visiška materialinė atsakomybė DJK 145 straipsnio 3 punkte nurodytu pagrindu taikoma, jeigu nustatoma darbuotojo veiksmuose tam tikrų baudžiamaisiais įstatymais baudžiamų veikų požymių, be to, nepriklausomai nuo to, buvo dėl konkretaus darbuotojo inicijuotas baudžiamasis persekiojimas (ikiteisminis tyrimas) ar ne, buvo konkrečiam darbuotojui taikoma baudžiamoji atsakomybė ar ne. Taigi visišką materialinę atsakomybę aptariamą pagrindu galima taikyti net ir tada, kai nenustatyti visi būtini nusikaltimo sudėties elementai, baudžiamojo proceso teisės normų nustatyta tvarka nekonstatuoti nusikaltimo požymiai ir padaryta žala ir netgi tuo atveju, kai dėl veikos nebuvo pradėtas baudžiamasis tyrimas.

LAT pasisakė ir dėl žalos, padarytos kelių darbuotojų kaltais veiksmais, atlyginimo ir pažymėjo, jog kai žala yra padaryta kelių asmenų ir yra nustatyta visiška atsakomybė, teismai turi nustatyti konkretaus darbuotojo padarytos žalos dalį, kurią jis turi atlyginti visiškai (DJK 147 straipsnio 1 dalis). Darbuotojo atsakomybės dalis nustatoma atsižvelgiant į jo pareigas, įgaliojimų apimtį, vykdytų darbo funkcijų svarbą, atliktų veiksmų (neveikimo) įtaką žalai atsirasti, pažeidimo pobūdį (žala atsirado dėl konkretaus darbuotojo neveikimo, tam tikrų pareigų neatlikimo, dėl netiesioginių veiksmų ar dėl aktyvių veiksmų, tiesiogiai lėmusių nuostolius ir pan.), darbo trukmę, kitas konkrečiu atveju reikšmingas aplinkybes.

NEKILNOJAMASIS TURTAS

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pasisakė dėl teisinės registracijos ginčijimo, kai neginčijamas nuosavybės teisės į registruotą daiktą įgijimo pagrindas

LAT išnagrinėjo civilinę bylą dėl sprendimų panaikinimo (Civilinės bylos Nr. 3K-3-554/2009).

Teisėjų kolegija šioje byloje nagrinėjo klausimą dėl galimybės ginčyti statinio teisinę registraciją neginčijant nuosavybės teisės į registruotą daiktą įgijimo pagrindų.

LAT šioje byloje pasisakė dėl Nekilnojamojo turto registro įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintos prezumpcijos, pagal kurią visi Nekilnojamojo turto registre esantys duomenys nuo jų įrašymo dienos laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka, ir pažymėjo, kad ši prezumpcija, kaip ir kiekviena kita, gali būti paneigta. Teismas akcentavo, kad pastatų teisinė registracija atliekama nuosavybės teisės įgijimo dokumentų pagrindu ir kad teisinės registracijos atlikimo faktas nėra nuosavybės teisės atsiradimo pagrindas. Tačiau teismas pažymėjo, jog siekiant statinio teisinės registracijos panaikinimo, nebūtina visų pirma nuginčyti nuosavybės teisių į statinį įgijimo pagrindų. Tam tikro daikto ir (ar) daiktinių teisių į jį įregistravimas Nekilnojamojo turto registre gali būti panaikintas ir nenuginčijus nuosavybės teisės į tą daiktą įgijimo pagrindo, jeigu nustatoma, kad teisinė registracija atlikta nesant teisinio pagrindo arba pažeidžiant įstatymų, kitų teisės aktų nustatytą tvarką.

Nagrinėjamu atveju buvo nekvestionuojamos nuosavybės teisės į statinį, o tik teigiama, kad įsigytas daiktas yra laikinas statinys, kuris pagal nustatytą teisinį reglamentavimą neregistruojamas Nekilnojamojo turto registre, t.y. buvo prašoma panaikinti statinio ir nuosavybės teisių į jį registraciją kaip atliktą be teisinio pagrindo, nes įstatymo nustatyta, jog laikini statiniai ir teisės į juos neregistruojami Nekilnojamojo turto registre (Statybos įstatymo 2 straipsnio 4 dalis). Dėl to nagrinėjamu atveju ieškovas neturėjo ginčyti nei varžytynių akto, nei pirkimo-pardavimo sutarties, kurių pagrindu kasatoriai tapo nurodyto statinio savininkais.

LAT pažymėjo, kad nagrinėjamoje byloje įsiteisėjusiu teismo sprendimu buvo nustatyta, jog, formuojant ginčo statinio kadastro ir registro bylą, neteisingai užfiksuoti šio statinio kadastro duomenys, dėl to neteisingai nustatytas šio statinio teisinis statusas. Pagal Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punktą laikinas statinys nėra Nekilnojamojo turto kadastro objektas. Nagrinėtoje byloje neteisingų ginčo statinio kadastro duomenų nurodymas lėmė neteisėtą laikino statinio ir nuosavybės teisių į jį įregistravimą Nekilnojamojo turto registre, nes šiame registre tokie statiniai ir teisės į juos neregistruojami. Dėl to teiginys, kad statinys teisėtai įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, buvo teismo atmetas kaip teisiškai nepagrįstas. Teismas akcentavo, jog konstatavus, kad ginčo statinys yra laikinas, nei šio statinio, nei kasatorių nuosavybės teisių, įgytų varžytynių aktu ir pirkimo-pardavimo sutartimi, nėra teisinio pagrindo registruoti Nekilnojamojo turto registre, nes, nei laikinas statinys, nei teisės į jį neregistruojami Nekilnojamojo turto registre.

Europos sąjungos teisės naujienos

LISABONOS SUTARTIS

2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo Lisabonos sutartis. Lisabonos sutartimi ne visiškai, o tik iš dalies keičiamos ES ir EB

sutartys. Pagal šią sutartį Europos Sąjungoje bus užtikrinta teisinė sistema ir priemonės, reikalingos įgyvendinti būsimus uždavinius ir tenkinti piliečių poreikius.

Lisabonos sutartimi užtikrinama, kad Europos piliečiai turėtų svarų balsą sprendžiant Europos reikalus, ir garantuojamos chartijoje išdėstytos pagrindinės jų teisės. ES bus lengviau tenkinti lūkesčius energetikos, kovos su klimato kaita, tarpvalstybinio nusikalstamumo ir imigracijos srityse. Be to, ji įgis svaresnį balsą tarptautinėje arenoje.

Tarp svarbiausių patobulinimų minėtini šie:

- (i) Demokratiškesnė, atviresnė ir atskaitingesnė Europos Sąjunga. Dabar priimant ES sprendimus bus gerokai svaresni Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų balsai, o piliečiai turės teisę žinoti, kokius sprendimus jų ministrai priima ES lygmeniu. Be to, galimybę veikti siūlomus ES teisės aktus įgis visi Europos piliečiai;
- (ii) Veiksmingesnė ES – efektyvios ir gerai organizuotos institucijos. Taip pat spartesnis ir nuoseklesnis sprendimų dėl teisėtavokos priėmimas – ES įgis daugiau galimybių kovoti su nusikalstamumu, terorizmu ir prekyba žmonėmis;
- (iii) Daugiau teisių europiečiams. ES vertybės ir tikslai bus išdėstyti kaip niekad aiškiai, o Pagrindinių teisių chartijai bus suteiktas toks pat teisinis statusas, kaip ir ES sutartims;
- (iv) Svaresnis vaidmuo pasaulinėje arenoje. Sukurtos naujos pareigybės, be kita ko, siekiant nuosekliau plėtoti įvairias ES išorės politikos sritis, kaip antai diplomatija, saugumas, prekyba ir humanitarinė pagalba.

Dėl šių patobulinimų Europos Sąjunga įgyja galią siekti pokyčių, užtikrinti didesnį europiečių saugumą ir gerovę, taip pat padėti jiems prisitaikyti prie globalizacijos.

10 naudos Europos piliečiams pavyzdžių:

- (i) Piliečiai įgyja teisę prašyti Komisiją, kad pasiūlytų naują iniciatyvą („Europos piliečių iniciatyva“);
- (ii) Pagrindinių teisių chartijai suteikiamas naujas statusas, taigi užtikrinama geresnė piliečių apsauga;
- (iii) garantuojama keliaujančių ir užsienyje gyvenančių ES piliečių diplomatinė ir konsulinė apsauga;
- (iv) užtikrinama tarpusavio pagalba siekiant išvengti gamtos arba žmogaus sukeltų katastrofų, pavyzdžiui, potvynių ir miškų gaisrų, ir šalinti jų padarinius Europos Sąjungoje;
- (v) atsiranda naujų galimybių spręsti tarpvalstybinio pobūdžio energetikos politikos, civilinės apsaugos klausimus ir mažinti dideles tarpvalstybinio pobūdžio grėsmes sveikatai;
- (vi) nustatomi bendri kovos su nelegaliai per sienas žmones vežančiomis nusikalstamomis grupuotėmis veiksmai;
- (vii) sukuriama bendros kovos su palankiausios prieglobsčiaiui valstybės paieškomis taisyklės – užkertamas kelias teikti prieglobsčio prašymus keliose skirtingose valstybėse narėse;
- (viii) atsiranda galimybė kovoti su terorizmu išdant turtą;
- (ix) nustatomas demokratiškesnis požiūris į ES sprendimų priėmimą (svaresnis Europos Parlamento ir nacionalinių parlamentų vaidmuo);
- (x) suteikiama galimybė teikti skubią finansinę pagalbą trečiosioms šalims.

Strateginių partnerių Baltarusijoje VLASOVA MIKHEL&PARTNERS kontoros naujienos

- 2009 m. lapkričio 20 d. Baltarusijos Respublikos Centrinis Bankas (Centrinis Bankas) priėmė Centrinio Banko valdybos nutarimą Nr.187, kuriame numatoma nuo 2009 m. gruodžio 1 d. 0,5% sumažinti metinę refinansavimo palūkanų normą iki 13,5%. 2009 m. Centrinis bankas mažina refinansavimo palūkanų normą pirmą kartą. TVF misija pritarė šiam sprendimui. Nuo gruodžio 1 d. Centrinis Bankas taip pat neženkiai sumažino palūkanų normas priemonėms dėl banko likvidumo rezervo. Centrinis Bankas praneša, kad šis sprendimą lėmė stabilus infliacijos mažėjimas, namų ūkių indėlių augimas, stabili situacija užsienio valiutų rinkoje Baltarusijoje ir keletas kitų teigiamų tendencijų šalies ekonomikoje.

Verta atkreipti dėmesį į tai, kad Baltarusijos Vyriausybė ragina Centrinį Banką mažinti palūkanų normas, atsižvelgiant į Rusijos Federacijos Centrinio banko vykdomą politiką.

- Plečiasi supaprastintos mokesčių sistemos taikymas: 2009 m. gruodžio 7 d. Prezidento dekretu Nr. 592 padidintas darbuotojų skaičius nuo 5 iki 15 mažmeninės prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse, kurių bendrosios pajamos per metus neviršija 1 milijardo Baltarusijos rublių. Dabar šios įmonės turi teisę mokėti mokesčius nuo bendrųjų pajamų pagal supaprastintą mokesčių sistemą. Ši naujovė leis prižiūrėti mokesčių atskaitymą ir skatins įmonių plėtrą.

Siekiant sudaryti sąlygas tam, kad mažos įmonės, taikančios supaprastintą mokesčių sistemą, didintų prekių eksportą, Prezidento dekretu nustatomas sumažintas 3% mokesčių tarifas tokių įmonių iš eksporto gautoms pajamoms.

Be to, Prezidento dekretas nustato vienodas apmokestinimo sąlygas ūkio subjektams ir nacionalinėms asociacijoms, kurie taiko supaprastintą mokesčių sistemą. Taikydamos supaprastintą mokesčių sistemą tiek šios asociacijos, tiek ūkio subjektai nemoka nekilnojamojo turto mokesčio ir žemės mokesčių.

- Prezidentas Aleksandras Lukašenka pasirašė Dekretą Nr. 660 „Dėl tam tikrų klausimų, susijusių su valdymo bendrovių (holdingų) steigimu ir veikla Baltarusijos Respublikoje“.

Dekretas sukuria teisinį pagrindą valdymo bendrovių (holdingų) steigimui ir veiklai Baltarusijoje. Dekretu apibrėžiama valdymo bendrovė (holdingas): tai yra komercinių įmonių asociacija, kurioje vienas jos narių (holdingo vadovaujančioji bendrovė) arba savininkas turi galimybę įtakoti kitų valdymo bendrovė (holdingo) narių (holdingo dukterinių bendrovių) priimamus sprendimus. Dekretu apibrėžiami reikalavimai valdymo bendrovė

(holdingo) akcininkams, holdingo vadovaujančiosios bendrovės steigimo sąlygos, bendra valdymo bendrovės (holdingo) registravimo tvarka bei komercinių įmonių įstojimo į holdingą ir išstojimo iš jo tvarka. Draudžiama Baltarusijos Respublikoje steigti valdymo bendroves (holdingus) ir vykdyti jų veiklą, jei jų tikslas yra monopolizuoti gamybą, riboti ar panaikinti konkurenciją, kenkti teisėtiems vartotojų interesus.

- 2009 m. gruodžio 31 d. Prezidentas Aleksandras Lukašenka pasirašė Mokesčių kodekso Specialiąją dalį. Mokesčių kodekso Specialioji dalis nustato visų nacionalinių ir vietos mokesčių ir rinkliavų bei specialaus apmokestinimo taikymo tvarką. Kiekvienam mokesčių mokėjimo atvejui yra nurodomi mokesčių mokėtojai, apmokestinami objektai, mokestinė bazė, tarifai, mokestinių lengvatų sąrašas, taip pat mokesčių skaičiavimo tvarka, mokesčių mokėjimo ir mokesčių deklaracijų pateikimo datos.

2010 m. siekiant pagerinti Baltarusijos mokesčių sistemą buvo panaikintas mokestis į nacionalinį žemės ūkio produkcijos augintojų rėmimo fondą, mokestis maisto ir žemės ūkio sektoriams remti, transporto priemonių pirkimo mokestis, mažmeninės prekybos vietos mokestis, parkavimo mokestis.

Tam, kad būtų kompensuotos sumažėjusios pajamos į valstybės biudžetą dėl mokesčių sistemos supaprastinimo ir mokesčių skaičiaus sumažinimo, PVM mokestis didinamas nuo 18% iki 20%. Naujasis tarifas taikomas po 2010 m. sausio 1 d. išsiųstoms prekėms ir suteiktoms paslaugoms.

Kontoros naujienos

- 2009 m. gruodžio 5 d. Advokatė Odeta Tručinskaitė-Šiušienė dalyvavo Europos studentų teisininkų asociacijos Lietuvos nacionalinės grupės (ELSA Lietuva), kuri yra didžiausios teisės studentų ir jaunųjų teisininkų organizacijos Europoje narė, teisės studentams organizuotuose teismo proceso inscenizacijos mokymuose (Moot Court Competition 2009), kurių metu pasidalino savo patirtimi dalyvaujant teismo proceso inscenizacijos konkursuose.
- Teisiniame portale Infolex 2009 m. gruodžio 22 d. paskelbtas interviu su advokatų kontoros Sutkienė, Pilkauskas ir partneriai teisininku Andrej Rudanov medicinos ir farmacijos teisės tematika. Andrej Rudanov, atsakydamas į Infolex klausimus, komentavo ir aiškino sveikatos teisės ir medicinos teisės santykį, teisininkų indėlį į šios teisės šakos formavimąsi bei vystymą, nagrinėjo gydytojų klaidų prevencijos bei kylančios atsakomybės už sukeltas pasekmes pacientui teisinius pagrindus bei pasisakė dėl vaistinių preparatų reklamos vartotojams, skleidžiamos per radiją ir televiziją. Tuo pačiu buvo aptartos galimos Lietuvos teismų praktikos tendencijos medicinos ir farmacijos teisės srityse.

Ši teisės aktų apžvalga yra tik informacinio pobūdžio ir pilnai neatspindi visų teisinio reglamentavimo aspektų. Dėl išsamios konsultacijos teisiniais klausimais prašome kreiptis į mūsų kontorą telefonais: (8 5) 251 44 44, (8 5) 251 44 45.